

**Dosarul nr. 1ra-2211/2021
1-18206339-01-1ra-10122021**

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

24 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit în componența:

președinte
judecători

**Iurie DIACONU
Liliana CATAN
Ion GUZUN
Ghenadie PLĂMĂDEALĂ
Nina VASCAN**

a judecat, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de persoana interesată Capbătut Alexei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2021, în cauza penală privindu-l pe

RUSU Sergiu *Xxxxxx* născut la *xx
xxxxxxx xxxx în or. Xxxxxxx, domiciliat în
mun. Xxxxxxx, bd. Xxxxxx xx/xx ap. xx.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 08.12.2018 – 31.01.2019;

*Instanța de apel: 01.03.2019 – 20.05.2019;
17.02.2021 – 07.10.2021*

*Instanța de recurs: 31.07.2019 – 21.01.2020;
10.12.2021 – 24.01.2022.*

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 31 ianuarie 2019, cauza fiind examinată în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Rusu Sergiu, a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), 324 alin. (1) Cod penal, la închisoare pe un termen de 3 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu amendă în mărime de 4000 u.c, ce constituie 200 000 lei, cu privarea de dreptul de a exercita funcții publice și de demnitate publică pe un termen de 5 ani și pentru săvârșirea

infracțiunii prevăzute la art. 326 alin. (1) Cod penal, la închisoare pe un termen de 2 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Conform prevederilor art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i s-a stabilit lui Rusu Sergiu pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu amendă în mărime de 4000 u.c, ce constituie 200 000 lei, cu privarea de dreptul de a exercita funcții publice și de demnitate publică pe un termen de 5 ani.

A fost admisă acțiunea civilă înaintată de BC „Energbank” SA fiind dispusă, încasarea din contul lui Rusu Sergiu, în beneficiul BC „Energbank” SA prejudiciul cauzat prin comiterea infracțiunii în mărime de 500 euro, în lei MD conform cursului oficial al BNM la data executării sentinței.

Prin sentință a fost soluționată și soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Rusu Sergiu, la sfârșitul anului 2017, data exactă nefiind stabilită de organul de urmărire penală, acționând cu intenție directă și prin înțelegere prealabilă *cu consilierul și președintele Comisiei funciare, probleme agrare și licitație a Consiliului orășenesc Anenii Noi, Capbătut Alexei*, care are calitatea de persoană publică în virtutea prevederilor art. 123 alin. (2) din Codul penal, aflându-se în orașul Anenii Noi, personal a pretins și a primit de la Avanesean Caren, pentru sine și pentru Capbătut Alexei, bani ce nu li se cuvin în sumă de 20 000 lei, pentru ca în calitatea sa de consilier și președinte al Comisiei funciare, probleme agrare și licitație a Consiliului orășenesc Anenii Noi, contrar prevederilor art. 3 alin. (2), 10 alin. (1), 16 din Legea nr.768 din 02.02.2000 „privind statutul alesului local”, care îl obligau în exercitarea mandatului să fie în serviciul colectivității, să fie demn de încrederea alegătorilor, să contribuie prin exemplu personal la consolidarea autorității administrației publice locale pe care o reprezintă, onorarea obligațiilor civice, asigurarea ordinii publice și la respectarea legislației, în limitele competenței sale, să contribuie la realizarea prevederilor legilor și ale altor acte normative, cum ar fi art. 77 alin. (5) a Legii nr. 436 din 28.12.2016 „privind administrația publică locală” și pct. 1 - 5, din Decizia nr. 4/2 din 21.07.2016, a Consiliului orășenesc Anenii Noi „cu privire la notificarea Oficiului Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat nr. 1304/OT3-304 din 25.04.2016”, potrivit căroră darea în arendă a bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale se fac prin licitație publică, organizată în condițiile legii, fapt care a condiționat abrogarea pct. 1 și pct.2 din decizia nr. 7/21 din 08.12.2015 cu privire la prelungirea contractelor de arendă funciară a terenului proprietate publică cu numărul cadastral XXXXXXXXXXXX cu S 0,0029 ha, cu destinația pentru construcții și expunerea acestuia la licitație pentru darea în arendă, Capbătut Alexei să avizeze pozitiv din partea comisiei a cărei activitate o prezidează, să includă pe ordinea de zi a ședinței Consiliului orășenesc Anenii Noi,

să susțină și să supună votului prelungirea cu arendașul Avanisean Karen a contractului de arendă funciară a terenului proprietate publică cu numărul cadastral XXXXXXXXXXXX cu S 0,0029 ha, situat în or. Anenii Noi, str. A. Suvorov, nr.1.

Prelungind acțiunile sale criminale, coordonate de Capbătut Alexei, aproximativ la data de 18 februarie 2018, Rusu Sergiu, aflându-se în orașul Anenii Noi, acționând cu intenție directă, personal suplimentar la banii în sumă de 20 000 lei primiți anterior, a pretins de la Avaneșean Caren, pentru sine și pentru Capbătut Alexei, valută străină ce nu li se cuvine în sumă de 2000 euro, pentru ca ***în calitate sa de consilier și președinte al Comisiei funciare, probleme agrare și licitație a Consiliului orășenesc Anenii Noi, contrar funcției sale, Capbătut Alexei*** să susțină și să supună votului prelungirea cu arendașul Avanisean Karen a contractului de arendă funciară a terenului proprietate publică cu numărul cadastral XXXXXXXXXXXX cu S 0,0029 ha, situat în or. XXXXX XXX str. X. XXXXXX nr. x.

Astfel, la 26 februarie 2018, ***consilierul și președintele Comisiei funciare, probleme agrare și licitație a Consiliului orășenesc Anenii Noi, Capbătut Alexei,*** urmărind scopul primirii suplimentare în participație cu Rusu Sergiu a valutei străine în sumă de 2000 euro, contrar prevederilor art. 3 alin. (2), 10 alin. (1), 16 din Legea nr. 768 din 02.02.2000 „privind statutul alesului local”, care îl obligau în exercitarea mandatului să fie în serviciul colectivității, să fie demn de încrederea alegătorilor, să contribuie prin exemplu personal la consolidarea autorității administrației publice locale pe care o reprezintă, onorarea obligațiilor civice, asigurarea ordinii publice și la respectarea legislației, în limitele competenței sale, să contribuie la realizarea prevederilor legilor și ale altor acte normative, cum ar fi art. 77 alin. (5) a Legii nr. 436 din 28.12.2016 „privind administrația publică locală” și pct. 1 - 5, din Decizia nr. 4/2 din 21.07.2016, a Consiliului orășenesc Anenii Noi „cu privire la notificarea Oficiului Teritorial Căușeni al Cancelariei de Stat nr.1304/OT3- 304 din 25.04.2016”, potrivit căroră darea în arendă a bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale se fac prin licitație publică, organizată în condițiile legii, fapt care a condiționat abrogarea pct. 1 și pct. 2 din decizia nr. 7/21 din 08.12.2015 cu privire la prelungirea contractelor de arendă funciară a terenului proprietate publică cu numărul cadastral XXXXXXXXXXXX cu S 0,0029 ha, cu destinația pentru construcții și expunerea acestuia la licitație pentru darea în arendă, având calitatea de președinte al ședinței a inclus pe ordinea de zi a ședinței Consiliului orășenesc Anenii Noi, a susținut și a supus votului prelungirea cu arendașul Avanisean Karen a contractului de arendă funciară a terenului proprietate publică cu numărul cadastral XXXXXXXXXXXX cu S 0,0029 ha, situat în or. XXXXX XXX str. X. XXXXXX nr. x, problemă anterior avizată pozitiv din partea comisiei a cărei activitate o prezidează Capbătut Alexei.

În continuarea acțiunilor sale criminale, îndreptate spre primirea bunurilor care nu i se cuvin, ***consilierul și președintele Comisiei funciare, probleme agrare***

și licitație a Consiliului orășenesc Anenii Noi, Capbătut Alexei, urmărind scopul în pofida refuzului exprimat de secretarul consiliului Vlasova Natalia, de a semna decizia Consiliului orășenesc Anenii Noi, pe motivul ilegalității acesteia, a semnat decizia nr.01/13 din 26 februarie 2018, „cu privire la prelungirea contractelor de arendă funciară” prin care a fost permisă prelungirea contractului de arendă funciară pe termen de cinci ani a terenului proprietate publică cu numărul cadastral XXXXXXXXXXXX cu S 0,0029 ha, situat în or. XXXXX Xxx str. X. XXXXXX nr. x, cu arendașul Avanisean Karen.

Ulterior, la data de 18 aprilie 2018, în perioada cuprinsă între ora 11 și 36 min. și ora 11 și 43 min., Rusu Sergiu, aflându-se în mun. Chișinău, str. Toma Ciorbă, nr. 1, *acționând cu intenție directă și la indicația lui Capbătut Alexei, a primit de la Avaneșean Caren, pentru sine și pentru Capbătut Alexei*, valută străină ce nu li se cuvin în sumă de 1 000 euro, ceea ce constituie echivalentul a banilor în sumă de 20 151 lei, în schimbul căreia i-a transmis lui Avaneșean Caren, copia deciziei nr. 01/13 din 26 februarie 2018, „cu privire la prelungirea contractelor de arendă funciară”. Totodată, comunicându-i că restul valutei străine în sumă de 1000 euro, din suma anterior pretinsă nu mai este necesar să le-o dea.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Rusu Sergiu, în participație a săvârșit *coruperea pasivă, adică a contribuit la pretinderea și primirea de către o persoană publică, prin mijlocitor, pentru sine și pentru altul de bani care nu i se cuvin pentru a îndeplini sau nu o acțiune contrar exercitării funcției sale*, infracțiune prevăzută la art. 42 alin. (5), 324 alin. (1) din Codul penal.

Tot el, în perioada 27 iulie - 02 august 2018, fiind prevenit în Izolatorul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție, deținându-se în celula nr. 2, acționând cu intenție directă, personal a pretins pentru sine, de la Apostol Ion și Condrea Silviu, persoane care erau prevenite și se dețineau în aceeași celulă, valută străină care nu i se cuvenea în sumă de 5000 și respectiv 7000 euro, în schimbul căreia susținea că va influența procurorii în Procuratura Anticorupție care conduceau urmărirea penală în cauzele penale în care erau învinuiți Apostol Ion și Condrea Silviu, și judecătorii de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, care urmau să examineze demersurile privind prelungirea măsurii preventive „arestarea preventivă”, să asigure înlocuirea măsurii preventive „arestarea preventivă” cu o măsură preventivă mai blândă cum ar fi „arestarea la domiciliu” sau „liberarea provizorie sub control judiciar”.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Rusu Sergiu, a săvârșit *traficul de influență, adică pretinderea, personal de bani pentru sine, de către o persoană care susține că are influență asupra unei persoane cu funcție de demnitate publică, pentru a o face să îndeplinească acțiuni în exercitarea funcției sale*, infracțiune prevăzută la art. 326 alin. (1) din Codul penal.

3. Temeinicia și legalitatea sentinței a fost atacată cu apel de către *avocatul Canțer Serghei, în numele inculpatului Rusu Sergiu*, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 31 ianuarie 2019, în partea stabilirii pedepsei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să-i fie suspendată executarea pedepsei potrivit art. 90 Cod penal, în rest sentința să fie menținută.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2019, a fost admis apelul, casată parțial sentința în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care lui Rusu Sergiu, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), 324 alin. (1) și art. 326 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 84 Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa finală cu închisoare de 4 ani, s-a dispus a fi suspendă condiționat conform art. 90 Cod penal, pe un termen de 5 ani.

În rest celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată, la 11 iulie 2019, cu recurs ordinar de către acuzatorul de stat, procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, care invocând ca temei de casare a deciziei prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, a solicitat admiterea recursului, casarea totală a deciziei cu menținerea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 31 ianuarie 2019, fără modificări.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 ianuarie 2020, s-a admis recursul ordinar declarat de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura de circumscripție Chișinău - Țurcanu Svetlana, s-a casat total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2019, în cauza penală privindu-l pe Rusu Sergiu și s-a menținut, fără modificări, sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 31 ianuarie 2019.

7. La 11 februarie 2021, *persoana interesată Capbătut Alexei* a declarat apel împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 31 ianuarie 2019 de condamnare a lui Rusu Sergiu, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea apelului, casarea sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 31 ianuarie 2019 în partea expunerii instanței asupra vinovăției sale, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie excluse toate mențiunile care indică asupra vinovăției, participării și complicității lui Capbătut Alexei la comiterea infracțiunilor incriminate lui Rusu Sergiu.

În susținerea argumentelor invocate în cererea de apel, apelantul Capbătut Alexei a invocat că:

- sentința este ilegală, neîntemeiată și pasibilă de a fi anulată în partea descriptivă;

- prin senstintă, Rusu Sergiu a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 42 alin. (5), 324 alin. (1) și art. 326 alin. (1) Codul Penal, iar urmărirea penală în privința lui Capbătut Alexei a fost disjunctă într-o procedură separată, iar la momentul de față cauza penală se află în faza de urmărire penală, unde sunt administrate probe necesare pentru aflarea adevărului și examinarea circumstanțelor cauzei în mod obiectiv, complet și sub toate aspectele. Astfel, cauza penală în privința lui Capbătut Alexei a fost disjunctă din cauza penală în privința lui Rusu Sergiu și se afla în faza urmăririi penale.

- din conținutul părții descriptive a sentinței pe segmentul descrierii faptei prejudiciabile, considerată ca fiind dovedită în acțiunile inculpatului Rusu Sergiu, instanța de fond la descrierea faptei criminale săvârșită de inculpat, constatată în urma cercetării directe și nemijlocite a probelor în ședința de judecată, menționând că de rând cu inculpatul Rusu Sergiu infracțiunile ar fi fost comise și de către Capbătut Alexei, persoana în a cărei privință cauza penală a fost disjunctă într-o procedura separată la faza de urmărire penală.

- cu referire la omiterea termenului de declarare a cererii de apel, a menționat că, cu sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 31 ianuarie 2019 a făcut cunoștință la data de 27 ianuarie 2021 în sediul Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani), sentința fiind anexată la cauza penală de învinuire a acestuia în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 324 Cod penal, pendinte în Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani), judecătorului Moroșan Ion, conform căruia cauza i-a fost repartizată în mod aleatoriu și care s-a abținut de la judecarea cauzei datorită faptului că anterior a examinat cauza lui Rusu Sergiu. Astfel, omiterea termenului de declarare a apelului nu îi este imputabilă, motiv pentru care a considerat ca fiind necesară repunerea în termenul respectiv.

8. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2021, apelul persoanei interesate Capbătut Alexei, a fost respins ca fiind depus peste termen și menținută sentința fără modificări.

8.1. În partea descriptivă a deciziei instanța de apel a consemnat că, contrar argumentelor invocate de persoana interesată Capbătut Alexei, se atestă că, *acesta cunoștea despre dosarul penal privind învinuirea lui Rusu Sergiu.*

Sub aceste aspecte, Colegiul a notat că, CEDO în jurisprudența sa promovează cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (*Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11.09.2007*), însă, în speță, apelantul nu a manifestat o eficiență corespunzătoare obligației de a-și proteja drepturile sale în fața unui tribunal.

Colegiul penal a reținut drept punct de calcul a termenului în interiorul căruia urma a fi înaintat apelul formulat, data când decizia Curții Supreme de Justiție, a

fost publicată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție la data de 20 februarie 2020, astfel încât, de la data publicării ultimei și până la data depunerii cererii de apel de către Capbătut Alexei, la data de 11 februarie 2021, a trecut un 1 an, iar apelantul a omis să depună cererea de apel în interiorul termenului legal stabilit.

Argumentele invocate de apelant pentru repunerea în termen a apelului au fost apreciate ca fiind neîntemeiate, motiv pentru care respinge cererea de repunere în termen a apelului declarat de persoana interesată Capbătut Alexei, împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 31 ianuarie 2019, în situația în care, potrivit prevederilor art. 403, alin. (1) Codul de procedură penală, apelantul nu a justificat omiterea termenului prin motive temeinice și argumentate, or, simpla invocare a împrejurărilor create nu pot constitui temei de repunere în termen în condițiile în care a fost omis un termen de 1 an din ziua rămânerii irevocabile a sentinței instanței de fond.

Colegiul penal a statuat, că potrivit practicii CtEDO termenul de exercitare a căii de atac începe a curge de la data pronunțării hotărârii (hotărârea Sutter versus Elveția), că participantul la proces, care cunoaște despre faptul desfășurării în unui proces în care este vizat, este obligat de sine stătător să se intereseze de mersul procesului (hotărârile Avramenco versus Republica Moldova și Ponomaryov versus Ucraina) și că repunerea unei cereri în termen, în condițiile în care nu se constată temeuri, ar echivala cu avantajarea unei părți în defavoarea alteia, prin extinderea termenului legal de prescripție și revizuire a hotărârilor judecătorești, ceea ce urmează a fi interpretat ca încălcare a principiilor securității juridice cât și a egalității armelor și violarea art. 6 CtEDO, drept care urmează a fi respectat cu referință la partea acuzării și a apărării, fără discriminare (hotărârea Ghirea versus Republica Moldova).

9. Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2021, este contestată cu recurs ordinar de către persoana interesată Capbătut Alexei, care, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea totală a deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În argumentarea cererii de recurs, indică:

- instanța de apel nu a indicat care probe din dosar, dovedesc faptul că omiterea termenului de contestare a hotărârii judecătorești îi este imputabilă și că nu a manifestat o eficiență corespunzătoare obligației de a-și proteja drepturile în fața unui tribunal;

- nu a avut posibilitatea și nici obligația de a cunoaște despre adoptarea sentinței din 31.01.2019 și nici despre hotărârile judecătorești ulterioare, inclusiv despre decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție la care face referire instanța de apel, că ar fi fost publicată pe pagina web și că i-ar fi fost accesibilă;

- în cauza penală respectivă, nu a avut nici o calitate procesuală, iar în temeiul art. 8 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de judecată nu avea nici un drept de a face în sentință mențiuni care ar indica asupra participării sale la săvârșirea unei infracțiuni, deoarece vinovăția sa nu a fost contestată într-un proces judiciar public și nu i-au fost asigurate toate garanțiile în vederea apărării sale, prin ce i-au fost încălcate drepturile la un recurs efectiv cât și dreptul la un proces echitabil.

9.1. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, pe marginea recursului declarat, procurorul, a depus referință, pledând pentru declararea recursului inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

10. Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul Penal lărgit conchide că acesta urmează a fi admis, pentru considerentele expuse în contextul ce urmează.

Cu titlul preliminar, se relevă că obiectul cenzurii instanței de recurs este limitat la analiza chestiunilor de drept în privința cărora instanțele de fond au admis erori procesuale, respectiv rațiunea și finalitatea exercitării acestei căi de atac, se rezumă la înlăturarea erorilor de drept admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, regulă stipulată și în art. 434 Cod de procedură penală.

În drept, soluția instanței de recurs se fundamentează pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care se constată admiterea unor erori de drept la judecarea cauzei în ordine de apel.

Reieșind din conținutul cererii de recurs, Colegiul constată că, în esență, recurentul critică soluția instanței de apel despre respingerea pe motivul tardivității a apelului declarat de persoana interesată Capbătut Alexei, iar în susținerea acestei poziții precizează circumstanțele în care i-a fost adusă la cunoștință sentința pe cauza penală în privința lui Rusu Sergiu din 31.01.2019.

Verificând actele cauzei, în raport cu argumentele titularului dreptului de recurs, Colegiul Penal lărgit constată că instanța de apel, prin pronunțarea soluției de respingere a apelului depus de persoana interesată Capbătut Alexei, ca tardiv, cu menținerea sentinței atacate, a admis eroarea de drept prevăzută de pct. 6) din alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, mai concret instanța evaziv a prezentat argumentele care au stat la baza soluției adoptate și nu a relevat circumstanțe importante pentru justa examinarea a cauzei.

Pentru a statua asupra acestei soluții, instanța de recurs a rezultat din următoarele circumstanțe factologice.

Într-un prim aspect, urmează de reținut că sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani în privința lui Rusu Sergiu, datează cu 31 ianuarie 2019, fiind contestată cu apel în termen de către avocatul Canțer Serghei, în numele inculpatului Rusu Sergiu, iar prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2019, a fost admis apelul, casată parțial sentința în partea stabilirii pedepsei, în privința lui Rusu Sergiu.

Decizia instanței de apel a fost atacată, la 11 iulie 2019, cu recurs ordinar de către acuzatorul de stat, procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, iar prin decizia Colegiului lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 ianuarie 2020, s-a admis recursul ordinar declarat de către acuzatorul de stat, s-a casat total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2019, în cauza penală privindu-l pe Rusu Sergiu și s-a menținut, fără modificări, sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 31 ianuarie 2019.

Ulterior, la data de 11 februarie 2021, *persoana interesată Capbătut Alexei* a declarat apel împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 31 ianuarie 2019, iar prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2021, apelul persoanei interesate Capbătut Alexei, a fost respins ca fiind depus peste termen și menținută sentința fără modificări.

Analizând partea descriptivă a deciziei contestate, se constată că apelul declarat de persoana interesată a fost respins, ca tardiv, din următoarele motive pretinse a fi întemeiate: „...drept punct de calcul a termenului în interiorul căruia urma a fi înaintat apelul formulat, a fost reținută data când decizia Curții Supreme de Justiție, a fost publicată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție la data de 20 februarie 2020, astfel încât, de la data publicării ultimei și până la data depunerii cererii de apel de către Capbătut Alexei, la data de 11 februarie 2021, a trecut un 1 an, iar apelantul a omis să depună cererea de apel în interiorul termenului legal stabilit.

Argumentele invocate de apelant pentru repunerea în termen a apelului au fost apreciate ca fiind neîntemeiate, motiv pentru care respinge cererea de repunere în termen a apelului declarat de persoana interesată Capbătut Alexei, împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 31 ianuarie 2019, în situația în care, potrivit prevederilor art. 403, alin. (1) Codul de procedură penală, apelantul nu a justificat omiterea termenului prin motive temeinice și argumentate, or, simpla invocare a împrejurărilor create nu pot constitui temei de repunere în termen în condițiile în care a fost omis un termen de 1 an din ziua rămânerii irevocabile a sentinței instanței de fond.”

Față de cele ce preced, Colegiul Penal lărgit menționează că o atare argumentare întru susținerea soluției de respingere a apelului ca tardiv, nu poate fi reținută ca fiind una fondată și plauzibilă. Mai mult, în opinia instanței de recurs în cauza dată nu au fost elucidate circumstanțele importante pentru justa soluționare a

acesteia, și anume instanța de apel absolut nemotivat a stabilit momentul de la care începe a curge termenul de atac – *data când decizia Curții Supreme de Justiție, a fost publicată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție la data de 20 februarie 2020.*

Or, pe această linie de considerente, se relevă că, termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui este stabilită exhaustiv prin lege, acesta având un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac. Subsecvent, art. 230 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, prevede că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. O altă prevedere legală, la fel de importantă, stipulată de art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, reglementează faptul că apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Nu poate fi omisivă, în această cauză și prevederea din art. 404 alin. (1) Cod de procedură penală, potrivit căreia participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței poate declara apel și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Cauza penală privindu-l pe Rusu Sergiu a fost judecată în lipsa persoanei interesate Capbătut Alexei, acesta figurând pe cauza penală respectivă doar la faza urmăririi penale, până la data de 28 noiembrie 2018, când a fost emisă Ordonanța de disjungere a cauzei penale în privința lui Rusu Sergiu (*f.d. 1, vol. 1*), iar la materialele dosarului, Colegiul nu a identificat date care să dovedească înștiințarea lui Capbătut Alexei despre transmiterea în instanța de judecată a dosarului în privința lui Rusu Sergiu, sau despre citarea acestuia într-o anumită calitate, adică circumstanțe că acesta ar fi știut sau ar fi trebuit să știe despre soarta dosarului în cauză.

În acest context, instanța de recurs a evidențiat că, pentru justa soluționare a cauzei deferite judecării este imperios de a stabili momentul de când începe a curge termenul de atac al sentinței pentru partea apărării, reieșind din prevederile legale și urmată de o motivare corespunzătoare. Pentru calcularea corectă a termenului dat, trebuie să se țină cont de circumstanțele acestei cauze și în special de faptul că pe parcursul procesului de judecată a cauzei penale în privința lui Rusu Sergiu, persoana interesată Capbătut Alexei nu a avut nici o calitate procesuală, nefiindu-i comunicate careva acte de procedură și nici sentința în cauză.

Relevante în acest sens sunt și unele aspecte ale principiului securității raporturilor juridice ce se conțin în hotărârea CtEDO din 05 iunie 2012 în cauza

Ghinea contra Moldovei, unde s-a statuat că: „... principiul egalității armelor, care reprezintă unul din elementele noțiunii mai largi a procesului echitabil – presupune că fiecare parte beneficiară de o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cazul în condițiile, că nu ar pune-o într-un dezavantaj substanțial în raport cu cealaltă parte.” Prin alte cuvinte, aplicarea regulilor referitoare la termenele limită este de natură să aducă atingere principiului egalității armelor în cazul în care părțile nu beneficiază de aceleași mijloace pentru a-și susține argumentele în fața instanței. Totodată, se atenționează că respingerea unei cereri în căile de atac, pe motivul tardivității, fără o motivare coerentă, întemeiată și convingătoare, se realizează aceluiași segment de încălcare a Convenției.

Curtea de la Strasbourg, în hotărârea *Bodiu vs. Republica Moldova din 18 iunie 2019*, s-a expus asupra importanței interpretării termenelor procedurale menționând, *inter alia*, că instanțele naționale trebuie să verifice dacă motivele pentru extinderea unui termen procedural ar putea justifica ingerința în principiul autorității de lucru judecat, în special în cazul în care legislația internă nu limitează marja discreționară a instanțelor în privința timpului sau a motivelor prelungirii termenului.

Fiind consecvenți în cele expuse, se notează că, în principiu, instanța de apel a fost obligată să expună circumstanțele ce țin de tardivitatea cererii adresate de persoana interesată Capbătut Alexei, cu adoptarea unor soluții motivate, or, lipsa unor argumente plauzibile în vederea susținerii respingerii apelului ca tardiv, atestă vicierea procedurii penale desfășurate de instanță.

În mare parte, soluția instanței de recurs de a dispune rejudecarea se bazează pe statuările Curții Europene în speța *Năvoloacă c. Moldovei (cererea nr. 25236/02)*, hotărârea din 16.12.2008, unde Curtea având a se pronunța asupra acestei cauze a considerat că chestiunile care urmau a fi hotărâte de către Curtea Supremă de Justiție nu puteau fi examinate în mod corespunzător, ca chestiuni ce țin de un proces echitabil, fără o apreciere directă a circumstanțelor factologice prezentate de partea apărării (*a se vedea Botten v. Norway, 19 februarie 1996, §§ 52 și 53, Reports of Judgments and Decisions 1996-I și Popovici, citată mai sus, § 72*). Având în vedere că Curtea Supremă de Justiție nu are competența să facă o examinare directă în fapt, ea are competența de a dispune rejudecarea cauzei de către instanța ierarhic inferioară. În cazul de față echitatea cere ca Curtea Supremă de Justiție să dispună rejudecarea cauzei.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile expuse în dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să judece cauza în strictă conformitate cu exigențele legii procesual-penale și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie, având în vedere motivele casării ei, să înlăture omisiunile admise și să

pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în acord cu art. 417 Cod de procedură penală.

11. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e :

Admite recursul ordinar declarat de persoana interesată Capbătut Alexei, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2021, în cauza penală privindu-l pe *RUSU Sergiu Xxxxxx* și dispune rejudecarea cauzei, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, decizia va fi pronunțată integral la 10 martie 2022.

Președinte

Iurie DIACONU

Judecători

Liliana CATAN

Ion GUZUN

Ghenadie PLĂMĂDEALĂ

Nina VASCAN